

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АРТ-ТЕРАПІЯ В РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ

Освітня програма «Дошкільна освіта»
першого (бакалаврського) рівня
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Протокол № 1 від 29 серпня 2022р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Арт-терапія в роботі з дітьми дошкільного віку
Освітня програма	«Дошкільна освіта»
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Галузь знань	01 «Освіта» / «Педагогіка»
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	4/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 54 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт Дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу. Підготувати майбутніх вихователів ЗДО до усвідомлення здобувачами освіти сутності сучасних арт-технік у роботі з дітьми дошкільного віку. Основними завданнями дисципліни є: формування професійних компетентностей здобувачів освіти; ознайомлення майбутніх вихователів з особливостями використання арт-технік у роботі з дітьми раннього та дошкільного; оволодіння майстерністю виконавської діяльності у відповідних видах художньо-естетичної діяльності, починаючи від визначення змісту задуму, обрання від засобів виразності для його; володіння прийомами роботи у відповідному виді арт-техніки; активізація потреби у саморозвитку щодо власної компетентності в теорії та практиці художньо-естетичного розвитку дітей.

Компетентності:

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

Програмні результати навчання:

01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

Р-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

Р-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно- екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при

визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Арт-техніки у роботі з дітьми дошкільного віку. Підходи до розуміння поняття «арт-техніки». Види та функції арт-технік.	Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку. Розуміти і визначати особливості провідної ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	Презентація, питання для обговорення, індивідуальне опитування; мистецька рефлексія, робота з вебресурсами, мистецькі екскурсії.
2	Тема 2. Арт-терапія. Становлення арт-терапії. Сучасні тенденції розвитку арт-терапії. Терапія мистецтвом у країнах світу. Особливості становлення арт-терапії в Україні.	Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	Питання для обговорення, проблемні ситуації, індивідуальне опитування; презентація, мистецька рефлексія, робота з вебресурсами, мистецьке есе, мистецький професійний кейс
3	Тема 3. Корекційні можливості арт-технік. Використання арт-технік у роботі з гіперактивними дітьми. Корекція тривожності засобами арт-технік (малювання олівцями, фарбами, пластиліном). Використання символіки кольорів та форм, інтерпретація.	Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	Презентація, питання для обговорення, індивідуальне опитування; мистецька рефлексія, робота з вебресурсами, мистецькі екскурсії, конструювання мнемотаблиць, знайомство з артоб'єктами, «буктрейлер», «сторітелінг», артпрогулянки, мистецьке есе.
4	Тема 4. Функціональні можливості арт-технік. Особливості проведення занять з	4. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.	Презентація, питання для обговорення, індивідуальне опитування; мистецька рефлексія, робота з

	використанням арт-технік. Принципи професійного проведення таких занять, їх структура. Техніка медитативного малюнка «мандала».	Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	вебресурсами, мистецький професійний кейс, добірка художніх літературних творів, створення кейсів.
5	Тема 5. Музикотерапія. Суть поняття «музикотерапія». Історія розвитку музикотерапії. Форми музикотерапії. Особливості використання музикотерапії у роботі з дітьми.	Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	Презентація, питання для обговорення, індивідуальне опитування; мистецька рефлексія, робота з вебресурсами, мистецький професійний кейс, добірка художніх літературних творів, створення кейсів музичних фрагментів до занять.
6	Тема 6. Використання арт-технік в казкотерапії. Зміст поняття «казкотерапія». Функціональні особливості казок. Прийоми роботи з психотерапевтичними казками. Арт-техніки в психодіагностиці казкою. Використання казок для індивідуального консультування.	6. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	Презентація, питання для обговорення, індивідуальне опитування; мистецька рефлексія, робота з вебресурсами, «буктрейлер», «сторітелінг», артпрогулянки, мистецьке есе, мистецький професійний кейс.

7	<p>Тема 7. Арт-техніки у роботі з піском. Характеристика пісочної терапії. Історія виникнення пісочної арт-терапії. Корекційні та розвивальні ігри у роботі з піском. Характеристика особливостей та принципів пісочної терапії.</p>	<p>Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.</p>	<p>Презентація, питання для обговорення, індивідуальне опитування; мистецька рефлексія, робота з вебресурсами, мистецькі екскурсії, «сторітелінг», артпрогулянки, мистецьке есе, мистецький професійний кейс.</p>
8	<p>Тема 8. Лялькотерапія. Характеристика особливостей лялькотерапії. Види ляльок для корекційної та розвивальної роботи з дітьми дошкільного віку.</p>	<p>Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.</p>	<p>Презентація, питання для обговорення, індивідуальне опитування; мистецька рефлексія, робота з вебресурсами, мистецькі екскурсії, «сторітелінг», артпрогулянки, мистецьке есе, мистецький професійний кейс.</p>
9	<p>Тема 9. Ігрова терапія. Характеристика ігрової терапії. Історія розвитку ігрової терапії. Ігрові арт-техніки для роботи з дітьми дошкільного віку.</p>	<p>Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.</p>	<p>Презентація, питання для обговорення, індивідуальне опитування; мистецька рефлексія, робота з вебресурсами, мистецькі екскурсії, мистецьке есе, мистецький професійний кейс.</p>

Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	
Практичне заняття	25
Самостійна робота	5
Індивідуальне творче завдання	20

Контрольна робота	
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

4. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Практичні з-тя		5		5		5		5		5								
Самостійна р-та														5				
Індивідуальні завдання															20			
Залік																50		50
Всього за тиж-нь	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	8	1	10	1	4	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, платформа дистанційного навчання, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> Архіпова С. Методика розвитку творчих здібностей у дітей дошкільного віку / С. Архіпова, Н. Кушнірик. Черкаси, 2016. С. 41-48. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovo%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 08.11.2021). Безпала С., Безпала М., Губко М. Розвиток конструкційних здібностей дітей за допомогою конструкторів LEGO Education. <i>Вихователь-методист дошкільного закладу</i>. 2018. № 8. С. 51–56. Біла І.М. Психологія дитячої творчості. Київ: Фенікс, 2014. 137 с. Борин Г. В. Діяльнісний підхід у професійній підготовці майбутніх педагогів до творчої художньо-конструктивної діяльності з дітьми дошкільного віку. <i>Освітній простір України</i> : науковий журнал. 2019. Вип. 14. С. 57-63. https://doi.org/10.15330/esu.1.52-58 Борин Г. В. Педагогічні умови організації художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку в умовах ЗДО. <i>Молодь і ринок</i>. 2021. № 9 (125). С. 37-42. https://doi.org/10.24919/2617-0825.9/195.2021 https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.243890 Борин Г. В. Професійна підготовка студентів до художньо-конструктивної діяльності з дітьми дошкільного віку засобами педагогічної практики. <i>Академічні студії</i>. Серія : Педагогіка. 2021. № 1 (3). С. 181-186. Борин Г. В. Розвиток творчого потенціалу майбутнього вихователя у процесі підготовки до керівництва художньо-конструктивною діяльністю дітей дошкільного віку. <i>Перспективи та інновації науки</i>. Серія : Педагогіка, Психологія, Медицина. 2022. № 4 (9). С. 51-64. https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10150/1/50-119-PB.pdf Борин Г.В. Марчій-Дмитраш Т.М. Професійна підготовка майбутніх вихователів до формування предметно-практичної компетентності дітей дошкільного віку засобами міждисциплінарної інтеграції. <i>Перспективи та інновації науки</i>. Серія : Педагогіка. 2022. № 7(12). С. 83–94. http://repository.vsau.org/getfile.php/32051.pdf Борин Г. В. Розвиток дітей дошкільного віку в образотворчій діяльності: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності “Дошкільна освіта”. Івано-Франківськ. 2019. 112 с. Борин Г. В. Художньо-естетична діяльність дітей: навчальний посібник для студентів спеціальності “Дошкільна освіта” / Г.В. Борин / Івано-Франківськ. 2020. 226 с. Борин Г. В. Художньо-естетичний розвиток дітей: навчально-методичні рекомендації для проведення практичних занять студентів спеціальності “Дошкільна освіта” : [текст. ДВНЗ 	

«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ. 2019. – 56 с.

4. Вплив музики на психічну діяльність дитини. URL: <https://sadochok7sarny.jimdo.com/>
5. Вплив музики на розвиток особистості дошкільнят URL: <https://sadochok7sarny.jimdo.com/>
6. Добриня Л. Разом з батьками . Дошкільне виховання. 2014. №7. С. 16–17.
7. Добриня Л. Вектори творчості. Дошкільне виховання. 2015. №2. С. 15 – 17.
8. Дронова О. Через красу до творчості . Дошкільне виховання. 2014. №4. С. 18–19.
9. Дубина Л. Фантазуємо разом. Дошкільне виховання. 2015. №2. С. 16–17.
10. Киреченко Н., Науменко Т. Виховує мистецтво. Дошкільне виховання. 2016. №5. С. 6 – 7.
11. Романюк І. А. Музичне виховання. Організація роботи у дошкільному навчальному закладі: навч.-метод. посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 280 с. Сухар В.Л. Конструювання в ДНЗ. Молодший та середній вік. Х.: «Ранок», 2016. 176 с.
10. Грицюк І.М. Арт-терапевтичні технології та їх вплив на формування творчої позиції дошкільників. Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2016. С. 79-82
11. Долинна О., Низковська О. Гурткова робота. Дошкільне виховання. 2014. №11. С. 8–9.
12. Дронова О. Через красу до творчості. Дошкільне виховання. 2014. №4. С. 18–19.
13. Дубина Л. Фантазуємо разом. Дошкільне виховання. 2015. №2. С. 16–17.
14. Семенов О. С. Формування творчо спрямованої особистості: перші кроки: навч. Посібник. Луцьк : ПВД Твердиня, 2016. 156 с.
15. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка», спеціальність 012 – «Дошкільна освіта». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-012doshkilna-B.pdf>.

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра теорії та методики дошкільної та спеціальної освіти, м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1, каб. 302, https://kttmdiso.pnu.edu.ua/
Викладач (і) Гостьові лектори	Кандидат педагогічних наук, доцент Борин Галина Василівна
Контактна інформація викладача	haluna.boryn@pnu.edu.ua , boryngv@ukr.net

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника :// .ed . a/положення-про-запобігання-плагіату.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття. відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf) Відпрацьовуються шляхом додаткового тестування на платформі d-learn https://d-learn.pnu.edu.ua
Виконання завдання пізніше встановлен	Виконання завдань пізніше встановленого терміну визначаються п. 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) (https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove

ого терміну	2.pdf Відпрацьовуються шляхом додаткового тестування на платформі d-learn (https://dlearn.pnu.edu.ua)
Невідповідна поведінка під час заняття	Виконання завдань пізніше встановленого терміну визначаються п. 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) (https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf) Відпрацьовуються шляхом додаткового тестування на платформі d-learn (https://dlearn.pnu.edu.ua)
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf)
Неформальна освіта	Перезарахування результатів передбачене згідно «Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf)

Викладач:

Борин Г. В.